

עצרות זהב

פנינים, הנהגות ואמרות מגדולי ישראל

ע"פ פסק של הרב זילברשטיין, אנו מבקשים לא לקרוא בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה, שלא יצא שכרנו בהפסדנו.

פרשת: בשלח שבת שירה

גיליון: 51

יצא שבט, תשפ"ג

אדם זה שאל האם עשה טוב, או שמא פגם בכבודה של השבת?

והשבנו לו, שלא רק שלא חילל ולא פגם במאומה בכבוד השבת, אלא אפשר להכתיר אותו כמי שדואג לכבודה של שבת בכל נפשו ובכל מאודו, והראיה – שלא חס על כבודו-שלו, והגיע עם הבגדים הצואים לבית הכנסת, למען כבוד השבת.

קראתי לגבאי בית הכנסת, ואמרתי לו שיכבד את היהודי הזה בעלייה-לתורה

הסברתי את דבריי ואמרתי, שאנחנו רוצים לחדש ולומר, שכשם שבחילול שבת יש מי שמחלל בצנעה, שגם זו היא עבירה חמורה מאוד, אבל יש דבר הרבה יותר חמור מזה, והוא המחלל בפרהסיא, ומי שנכשל בכך רח"ל הופך מיהודי לעבריין ונחשב כגוי, חילוק זה קיים גם במצוות שמירת השבת!

(שבת בשמחה, דרוש)

"שידוך עם התן שלא לומר מוסר"

שח הרב בן ציון הכהן קוק שליט"א: שמעתי ממו"ר מרן הגר"ש אלישיב כאשר הגיעה בתי לפרקה, הוצע לה בחור מתמיד עצום, עובד ה' באמת, בעל ייחוס. אך בכירורים ציינו כי בסודי מוסר אינו משתתף כלל. לתומי לא סברתי כי זו בעיה גדולה, אך מתוך שזכיתי לקרבה מיוחדת אצל מרן הגר"ש אלישיב, שאלתיו האם זהו פגם.

השיבני רבינו: "פעם היו שגדלו וצמחו ללא לימוד המוסר. אך בזמנינו, כולי עלמא לא פליגי שלא שייך ללא לימוד המוסר. האם אתה מעלה על דעתך בחור שלא תהיה לו שייכות למסילת ישרים? זה הרי יכול להיות לו בעיה לא רק ביראת שמים, אלא בכל חייו ובתוך ביתו. הוא לא מכיר את המושג שנקרא 'להאשים את עצמו'. בכל בעיה שתתעורר הוא יחפש לתלות את האשמה באחרים - אשתי אשמה, חמותי אשמה, ראש הכולל אשם וכן על זה הדרך... רק אני לא אשם, וכך לא שייך שתבוא הבעיה על פתונה.

רק לומדי המוסר יודעים להאשים את עצמם. שהרי מהו לימוד המוסר? לבחון באמצעות הלימוד האם מקיים את הדברים. אם מתברר שהוא טוב בהם, טופח לעצמו על השכם, ואם לאו, מתעורר לתקן. לומד המוסר יודע גם להאשים את עצמו ולמצוא דרכים לתיקון."

(שו"א"ן ודרושין)

יהודי מכר בנין רב קומנות 40 מיליון דולר, ואז הודיע לקונה שבדאי לו לבטל את

העסקה...

בבית מדרש חשוב במונסי שבארצות הברית התכנס קהל גדול לשמוע דרשה בנושא "העסקים בראי ההלכה" מפי הגאון רבי עזריאל טאובר זצ"ל. סמוך למועד ההרצאה נכנס לבית המדרש איש עסקים אמיד והצטרף לקהל המקשיבים.

השורה התחתונה של הדרשה הייתה ברורה: "גם אם איש לא ידע ולא יתפוס, יהודי אומר רק את האמת, אינו מכהד ואינו מסתיר. זו יראת שמים בסיסית, כי בורא עולם יודע היטב מה בליבו של כל אחד ואילו סודות הוא מסתיר משותפיו העסקיים... אסור להציג מצג שווא, צריך להיות אמיתי. זו יראת שמים!"

כיצד נהג הגר"ח פלאג'י לפיים לזולת

הגה"צ רבי חיים פלאג'י זצ"ל לא הקפיד כלל על שום ענין מצרכי הבית שלא נעשה כרצונו, ואדרבה, היה מפיס לכל אחד מבני ביתו - כפי מידתו, ואפילו לקטני קטנים, לתת לכל אחד מחסורו, ולמלא משאלותם. פעם קרה ואחד מבני ביתו ציער לאחרים. לא נח ולא שקט עד שפייסו וביקש סליחתו. כמה פעמים אף הוציא מעות מכיסו לתת לזולת כדי שיתפייס וימחל.

(צוואה מחיים, איש לרעה)

"מדוע השיחות שלי לא משפיעות, ושל הרב לוינשטיין כן?"

יום אחד פנה ראש ישיבת מיר הגאון רבי חיים שמואלביץ לתלמיד קרוב ושאל: "מדוע השיחות של המשגיח ר' חצקל לוינשטיין (אצלו למד עוד בשנחאי) משפיעות, והשיחות שלי אינן משפיעות?", נענה התלמיד: "ודאי גם השיחות של ראש הישיבה משפיעות".

השיבו הגר"ח שמואלביץ: "אינך דובר אמת". פנה לאשתו ושאלה: "חנה מרים, מדוע השיחות שלי לא משפיעות, ושל ר' חצקל כן משפיעות?", ואף היא ענתה כי שיחותיו אכן משפיעות ומחזקות.

אולם ר' חיים עמד על שלו וטען: "גם את אינך דוברת אמת, השיחות שלי לא משפיעות. אז אם אתם לא אומרים מדוע, אסביר: המשגיח ר' חצקל אומר דברים שהוא כבר אוחז בהם, שהוא בעצמו כבר מקיימם ולכן הוא משפיע. ואילו אני מדבר על דברים שאינני אוחז בהם, ואינני מקיימם".

מדהים הדבר לראות איך לא רק שתלה האשמה בתואנה שאין כישורי השפעתו זהים למשגיח ר' חצקל, אלא ממש 'האשים' עצמו שזהו מחמת שאינו 'עובד' על עצמו, וממילא אין הדברים נכנסים ללב...

(שו"א"ן ודרושין)

נכנס בבגדי העבודה המלוכלכים לבית הכנסת בעיצומו של יום השבת!

שח הרב זילברשטיין שליט"א:

לאחד מבתי הכנסת נכנס, כליל שבת, יהודי שהיה לבוש בבגדים מלוכלכים עד מאוד. אדם זה שימש במקצוע הצפעות, והיו אלה בגדי העבודה 'הצבועים' שבהם עבד במשך כל ימות השבוע.

לתמהונם של המתפללים, לא התבייש הצפוע להיכנס עם הבגדים הללו – בשבת-קודש – אל בית הכנסת, כשהקהל כולו עטוף בבגדי-שבת, במלבושים בוהקים, ובשיראין של משי. הציבור הסתכל על האדם ההוא כמי שיצא מדעתו.

והוא, משראה שהקהל מביט בו בעיניים קמות, נאלץ להסביר בעצמו את פשר הדברים. הוא ניגש אל רב בית הכנסת ואמר לו:

כאשר חזרתי היום מעבודתי לפני התקדש השבת, ביקשה ממני אמא שלי שאפשוט את הבגדים המלוכלכים כדי שתוכל לכבסם באופן מידי, ביודעה שמיד בצאת השבת הנני צריך לצאת שוב לעבודה.

כיון שלצערי אימי עדיין איננה שומרת שבת, לא יכולתי לפשוט את הבגדים, כיון שאם הייתי פושטם, אימי הייתה מכבסת אותם בעיצומו של יום השבת רח"ל. הפתרון הטוב ביותר היה שאשאיר את הבגדים עליי, וכך אבוא גם לבית הכנסת, למרות הבזיון הגדול שאני סופג בכך.

שיפסיד מהמהלך. ההליכה עם הוראות התורה בלי התחכמויות הצילה אותו מנוק כספי עצום והביאה את הברכה לביתו!

עמידה בהלכות ודקדוק והקפדה עליהן בלי פשרות היא אחד הכלים המרכזיים להטמיע יראת שמים בליבנו. ההקפדה על כל הלכה, בלי לעגל פינות וכלי לחפש "קולות" היא העומדת לנו ומותירה את יראת השמיים שלנו חזקה ואיתנה.

אם איננו יודעים את דבר ההלכה באופן ברור זה הזמן ללכת ולשאול שאלת רב, לקבל את הכרעת התורה ולנהוג על פיה. כי כשיהודי חי על פי דרך התורה ומקפיד על דבר ההלכה בלי פשרות הוא זוכה להיות בעל יראת שמיים, וגם זוכה בברכה ובשפע עושר ואושר!

(אור שרה)

הגבאים כעסו על הילדים שהשאירו את בית

הכנסת מלוכלך

סיפר הרב ישראל היימן שליט"א על יהודי שהגיע לימי השבעה של הרב יוסף ליברמן צדוק"ל וחלק מעשה שהיה עם הצדיק שנפטר:

כחלק מעיסוקי, פתח היהודי בסיפור, אני נמנה על גבאי בית כנסת אזורי קטן הנמצא כאן – לא רחוק ממקום מגוריו של אביכם זללה"ה. מתפללי בית הכנסת כולם יהודים יקרים העמלים לפרנסתם כולם אהובים וכולם ברורים לעשות רצון אביהם שבשמים.

לצערי הרב, שנים מספר נסוב בבית הכנסת וויכוח סביב פעילות לילדים בשבת אחר הצהריים שכללה חברת תהילים ואבות ובנים אותה הפעיל בחן ובכבוד אחד המתפללים. הפעילות הזו כדרכה של פעילות עם מגוון של ילדים בכל הגילאים כללה את העבודה שלקראת תפילת המנחה של שבת בית הכנסת היה נראה כמו אחרי פעילות לילדים...

עטיפות של ממתקים וחוסר סדר משווע. אף אחד לא חלק על חשיבות הפעילות הנ"ל אבל היו מהגבאים שהדבר הפריע להם מאד, וכאמור הוויכוח התנהל לו לאורך זמן ארוך כשהוא מעת לעת עולה לדיון ומעורר חוסר נעימות בין המצדדים בעד ובין אלו המתנגדים.

יום אחד, ממשיך היהודי, פניתי לאביכם בבקשה אולי הוא יוכל לבוא לבית הכנסת ולפשר בין הצדדים, לשמוע את הטענות, להכריע בסמכותו התורנית הכבירה בין הצדדים ולהביא שלום ושלווה לבית הכנסת. ר' יוסף אכן נענה לבקשתי. הוא הופיע בהדרגה בבית הכנסת פגש את האנשים ושמע את הטענות בעד ונגד.

כשכולם חיכו למוצא פיו הוא פתח בקול שקט. אני רוצה לתאר לכם אדם בן זמננו, כזה שאין לו שום השגות רוחניות שמעבירים אותו כביכול במנהרת הזמן ומכניסים אותו לעזרת כהנים בבית המקדש.

בעיניים פשוטות אתם יודעים מה הוא היה רואה? דם לרוב הניגר בכל פינה, חלקי איברים ועורות כבשים ופרים מתגוללים על השולחנות והרצפה בחוסר סדר... כאן התרומם קולו של אביכם והוא החל לדבר ברגש. הלא טעות בלתי מתקבלת על הדעת היא בידי ובעיניו של היהודי הזה! כאן הלא נעשית העבודה הקדושה והמרוממת בתבל!! כאן יהודים שחטאו והתלכלכו נכנסים מקריבים ויוצאים נקיים כביום הולדתם, כאן זה עצם הלוז של ההווה הרוחנית הכבירה ביותר. אין דמיון בכלל בין הראייה של העיניים הגשמיות לבין המציאות האמתית המתחוללת כאן!

דעו לכם, המשיך הגאון ברגש, בית מקדש מעט הוא אותו דבר ממש, מי שרואה בעטיפות הממתקים בכלכות ובחוסר הסדר רק את המציאות הגשמית טועה ובגדול! יש כאן מציאות רוחנית עמוקה ביותר של חינוך לתורה ומצוות של הדור הבא. יש כאן מציאות אמתית של עבודת ה' שאין לה שיעור והיא לא מושגת בכלל בעין גשמית פשוטה.

כך צריך להסתכל על זה. זו המציאות האמתית העומדת כאן לדיון.

כמובן שהשלום חזר לשרור בבית הכנסת וכל מי שנכח שם זכה לקבל את המימד הנכון על הדברים...

(דדשו)

בדיוק באותו יום, בשעת בוקר מוקדמת, חתם איש העסקים האורח על עסקת ענק למכירת אחד המגדלים שבבעלותו, בסכום של לא פחות מ-40 מיליון דולר! רק לפני כמה שעות קיבל לידיו דמי קדימה בסך רבע מיליון דולר, אך לאחר דברי הרב טאובר חש האורח כי הדברים כוונו ישירות אליו, והחלו נוקפים אותו ייסורי מצפון...

הוא ניגש לרב והחל בהקדמה: "כבוד הרב, לא מכבר זכיתי לחזור בתשובה ולהתקרב לחיק היהדות, ולאור זאת אינני בקיא מספיק... אני איש עסקים ידוע ומצליח, ב"ה, ואף זכיתי להחזיק על חשבונות חלוקת אוכל לנזקקים מדי שבוע, כמו גם פעילויות תמיכה רבות נוספות..."

בדיוק היום חתמתי על עסקת ענק. מכרתי את אחד המגדלים שבבעלותי לאיש עסקים נכרי, שלא הצליח לגלות כי בין הקומה ה-30 לקומה ה-44 ישנו סדק מסוכן המאיים על יציבות המגדל כולו... ייתכן כי לו היה יודע על כך לא היה רוכש את המגדל במחיר הזה... השאלה הזו גורלית לא רק עבורי, כי אם אבטל את העסקה לא אוכל להמשיך לסייע לנזקקים. לפיכך, אני שואל את כבודו, האם עלי לדווח על הסדק לרוכש ולהסתכן בביטול העסקה? או שאני יכול להמשיך 'לשחק ראש קטן' כלא יודע ולא מכיר?!"

הרב טאובר ענה: "יהודי ירא שמים צריך לנהוג בכל תהלוכותיו על פי דרך התורה. אין ברירה אלא להודיע לרוכש על הסדק. ההשלכות לא משנות את צו התורה!"

האיש הוכה בהלם, אך יראת השמים שבו לא נתנה לו לנהוג אחרת. על אתר הוא יצא למשרדו וכתב לרוכש מכתב ארוך בו הוא מספר לו על הסדק שיש במגדל ומסביר עד כמה הוא מסוכן, וכמובן, מעניק לרוכש את האופציה לפרוש מהעסקה, תוך החזרת דמי הקדימה במלואם.

הרוכש קרא את המכתב ועיניו התעגלו בהלם. הוא הופתע לשמוע על הסדק המדובר, אך יותר מכך - הגילוי היה מוזר בעיניו. מה מניע את המוכר להודיע לו על כך? ולמה דווקא עכשיו? מה התחדש בסדק המדובר שלא היה ידוע לפני יום-יומיים? הוא החליט להתייעץ עם עורך דינו וגם הוא הצטרף לתמיחה הרבה. הם התקשרו למוכר בניסיון לדלות עוד פרטים, אך הוא פטר אותם בסתמיות כי החלו בליבו נקיפות מצפון ורק ביקש כי יחזרו אליו עם תשובה במהירות...

עורך הדין והרוכש החלו להעלות השערות ואז משהו נצנץ במוחו של עורך הדין. "תשמע לי", לחש באוזני הרוכש, "אני הבנתי מה קורה פה. הרי אנחנו קנינו את המגדל במחיר כדאי ומשתלם במיוחד, הלא כן?!" "אכן כן", נהגן הגוי בראשו. המשיך עורך הדין: "כנראה שחמם דקות אחרי שחתם על העסקה, החל המוכר לפקפק בכדאיותה עבורו. לפתע הבין כי מכר לנו את המגדל במחיר זול מדי ולכן הוא מבקש לחזור בו ומספר לנו סיפורים על סדקים... אם תשמע לעצתי, אל תפילו במלכודת. לך עם העסקה עד הסוף! על אפו ועל חמתו של המוכר!"

באותו יום נחתה על שולחנו של המוכר הודעה קצרה מהרוכש: "אני ממשיך בעסקה ככתבה וכלשוונה ללא שום שינוי!" המוכר מביט בהודעה, ולרגע בוהה בה בחוסר אמון. האם הוא לא מבין את המשמעויות של סדק לאורך 14 קומות? הרי זה מסכן את יציבות המגדל כולו ודורש השקעת משאבים אדירה כדי להציל את המגדל ולבססו כראוי. אך אם בכך הוא בחר ניחא, לו יהי כן. כבר ביום המחרת המשיכה העסקה להתקדם כמסוכם...

כעבור שלושה חודשים הגיעו ימי החורף. גשמים עזים ניתכו על מנהטן, רוחות סערה וסופות קשות. השלג הצטבר בכל מקום וגם בתוככי הסדק המתרחב במגדל. מיד אחר הסופה הוציאו הרשויות צו סגירה למגדל עד שיתוקנו בעיות הבטיחות והיציבות שהתגלו בו. הרוכש נאלץ להשקיע מיליוני דולרים בייצוב המגדל ושיפוץ, אך לא היה לו למי לבוא בטענות, הרי המוכר דיווח על הסדק ללא כחל ושרק, יידע אותו עליו ועל נזקו...

ואילו המוכר היהודי למד להבחין בברכה הטמונה ביראת שמים, בעשיית ציווי התורה, גם אם זה נראה לא הגיוני, וגם אם על פניו נראה